

Informace ke Smlouvě o přistoupení

14.dubna 2003

Obsah:

- CD ROM s textem Smlouvy o přistoupení
- Informace ke Smlouvě o přistoupení k Evropské unii
- Informace o výsledcích jednání o podmínkách přistoupení ČR k EU
- Příloha I - Výsledky jednání o přistoupení ČR k EU v jednotlivých kapitolách
- Příloha II - Přehled vyjednaných přechodných období

Tisková zpráva

14.dubna 2003

Tisková zpráva
Praha, 14.4.2003

Vznik Smlouvy o přistoupení ČR k Evropské unii

Už za dva dny podepíše ČR v řeckých Aténách Smlouvu o přistoupení ČR k Evropské unii. Vláda svěřila tento akt do rukou prezidenta, premiéra a ministra zahraničních věcí.

Smlouva o přistoupení obsahuje se všemi svými přílohami celkem 5000 stran. Vlastní smlouva je relativně krátká - tvoří ji pouze tři články. Nejrozsáhlejší částí je ale 18 příloh, které detailně upravují podmínky smlouvy, dále jejich dodatky a dalších 9 protokolů.

Na textu smlouvy se začalo pracovat v březnu roku 2002. Vyjednávači Unie a kandidátských zemí se postupně museli dohodnout slovo po slovu na celém textu. Hlavním pravidlem bylo, že text nesměl jít za rámec výsledků přístupových jednání.

Nejnáročnější částí bylo sjednávání přechodných období a obecné části smlouvy, protokolů a deklarací. Tato jednání kladla vysoké nároky na koordinaci práce státních úřadů ČR. MZV muselo v poměrně krátké době získávat stanoviska k projednávané otázce od všech relevantních resortů a zpracovat je do společného dokumentu. V závěrečném finiši před koncem roku 2002 často zbývalo na zpracování stanovisek jen pár dní, někdy se stávalo, že to byly i hodiny. Kdyby se ale nepodařilo dodat včas stanovisko naší země, hrozilo nebezpečí, že text bude přijat tzv. tichou procedurou (t.j. pokud nejsou v danou hodinu vzneseny připomínky, má se za to, že text je považován za odsouhlasený). Zárukou úspěšného jednání bylo vytvoření týmové spolupráce MZV se všemi resorty, které do budoucna připravilo ČR na systém práce s orgány Evropské unie.

Text smlouvy vznikl v angličtině a postupně byl překládán do českého jazyka. Anglická verze smlouvy byla dokončena na začátku února letošního roku. Konečná jazyková a právní korektura textu však skončila až o dva měsíce později.

Se smlouvou se bude moci seznámit každý občan, protože ministerstvo zahraničních věcí bude před referendem do všech domácností distribuovat informační leták s hlavními ustanoveními smlouvy o rozsahu 10 stran a už dnes je na stránkách www.euroskop.cz kompletní znění smlouvy. K datu podpisu bude na serveru ke stažení i stručná komentovaná verze (6 stran) smlouvy, informace o výsledku přístupových jednání s přehledem vyjednaných přechodných období (18 stran) a podrobný komentář ke kapitolám (cca 50 stran).

Ministerstvo zahraničních věcí je připraveno občanům zodpovědět i další doplňující informace ve 20 regionálních informačních střediscích i na telefonní lince 800 200 200. Operátoři proškolení pracovníky MZV ČR zde budou mít k dispozici potřebné materiály, týkající se smlouvy o přistoupení.

MZV se rozhodlo zveřejnit text smlouvy až těsně před podpisem v Aténách, protože nepovažuje za správné publikovat předčasně dílčí text, který ještě před několika dny procházel korekturami a úpravami. Navíc je dobrým pravidlem vydat sjednané smlouvy až po podpisu obou stran.

Informace ke Smlouvě o přistoupení
k Evropské unii
14.dubna 2003

Informace ke Smlouvě o přistoupení k Evropské unii

V lednu 1996 Česká republika požádala o přistoupení k Evropské unii. Následně byla v březnu 1998 zahájena jednání o podmínkách členství v EU, která byla zakončena na summitu EU v Kodani v prosinci 2002. Celý proces vyjednávání byl završen přípravou Smlouvy

o přistoupení, která do smluvně právního jazyka převádí výsledky jednání. Ke Smlouvě o přistoupení je připojen Závěrečný akt. Smlouva o přistoupení byla v anglickém znění připravena počátkem února 2003. Zároveň se stylistickými a gramatickými úpravami anglické verze jsou dokončovány překlady do všech jazykových mutací¹, neboť bude podepsána ve všech jazycích stávajících i nových členských států.

Smlouva o přistoupení je sjednávána jako jedna smlouva o přistoupení všech deseti zemí, které se mají stát členskými státy EU dne 1. května 2004. Základním důvodem uvedeného přístupu, který byl použit i u minulých rozšíření EU, je umožnit navázání smluvních vztahů nejen mezi stávajícími a novými členskými státy, ale i mezi novými členskými státy navzájem.

Text Smlouvy o přistoupení byl připravován v návaznosti na dílčí uzavírání jednání o přistoupení k EU po jednotlivých oblastech již od přelomu března a dubna 2002. Vedle formulování výsledků jednání do smluvně právního textu byly připravovány i úpravy jak základních smluv, tak sekundární legislativy ES/EU (tzv. technické adaptace). Účelem těchto úprav bylo zajistit znění všech právních aktů ES/EU v takové podobě, aby je bylo možné řádně aplikovat v rozšířené Evropské unii. V rámci dokončování textu Smlouvy o přistoupení již nebylo možné řešit nové otázky, v některých případech však došlo k zpřesnění závěrů z negociací, zejména ze závěrečného jednání v Kodani.

Česká strana vyjádřila souhlas s dohodnutým textem jako celkem dne 13. února 2003. Tento souhlas nahradil technickou parafu textu, ale nepředjímal výsledky schvalovacího řízení u žádné smluvní strany.

V současné době probíhá schvalovací řízení jak na straně EU, tak v jednotlivých přistupujících státech. Stávající členské státy se ke Smlouvě o přistoupení v této fázi vyjadřují prostřednictvím orgánů EU - text smlouvy byl odsouhlasen COREPERem (Výborem stálých zástupců), následně bylo přijato formální stanovisko Evropské komise a návrh Smlouvy o přistoupení byl postoupen Evropskému parlamentu, který by měl svůj souhlas s rozšířením EU vyslovit dne 9. dubna 2003. Schvalovací proces před podpisem Smlouvy o přistoupení bude na straně EU ukončen dne 14. dubna 2003, kdy Rada EU rozhodne o přijetí žádostí kandidátských zemí o přistoupení k EU. Slavnostní podpis Smlouvy o přistoupení se uskuteční v Aténách dne 16. dubna 2003. Podmínkou vstupu Smlouvy o přistoupení v platnost je její ratifikace. Ratifikační proces musí proběhnout do 30. dubna 2004, což je nejzazší termín pro uložení všech ratifikačních listin u depozitáře základních smluv o Evropských společenstvích a Evropské unii, tj. u vlády Italské republiky. V případě, že by ji neratifikoval některý z přistupujících států, nenabyla by platnosti pouze ta ustanovení, která by se týkala daného státu. Pokud by ji neratifikoval některý stávající členský stát, Smlouva o přistoupení by nevstoupila v platnost a rozšíření by se podle této smlouvy v předpokládaném termínu neuskutečnilo. Smlouva o přistoupení, jak je v jejím textu uvedeno, vstoupí v platnost 1. května 2004.

---

¹ Za vyhotovení všech jazykových verzí odpovídá strana EU, připravuje je generální sekretariát Rady EU s tím, že se k překladům (základní text byl sjednán v jazyce anglickém) vyjadřují, resp. je odsouhlasují přistupující státy (vždy svoji jazykovou verzí).

V ratifikačním procesu v případě České republiky bude poprvé v praxi uplatněn institut referenda, které nahradí rozhodnutí Parlamentu. Návrh Smlouvy o přistoupení obsahuje všechny podmínky členství ČR v EU tak, jak byly v přístupovém procesu dojednány na základě mandátu pro jednání delegace ČR o přistoupení k EU, schváleného a průběžně zpřesňovaného vládou ČR.

Smlouva o přistoupení a Závěrečný akt by měla být ke dni vstupu do EU v souladu s ostatními mezinárodněprávními závazky ČR. V této souvislosti se přehodnocují dosavadní závazky ČR a mezinárodní smlouvy, jež jsou v rozporu se Smlouvou o přistoupení, se postupně vypovídají, resp. renegociují.

V rámci přípravy na členství v EU dochází k harmonizaci právního řádu ČR s *acquis*, přičemž udržování souladu mezi vnitrostátním právním řádem a *acquis* je jednou ze základních povinností členského státu EU.

Předkládaná smlouva bude mít vzhledem ke svému charakteru dopad na státní rozpočet, přičemž v letech 2004 – 2006 bude při porovnání odvodů a příjmů z rozpočtu ES čistý přínos pro rozpočet ČR díky dohodnutým kompenzacím 23,2 miliard Kč.

Charakteristika Smlouvy o přistoupení a Závěrečného aktu

Smlouva o přistoupení se všemi svými přílohami obsahuje celkem cca 5 000 stran. Její základní částí je relativně krátká vlastní Smlouva o přistoupení 10 zemí k Evropské unii, která odkazuje na nepříliš rozsáhlý Akt o přistoupení jako na nedílnou součást smlouvy. Akt o přistoupení stanoví podmínky pouze v základním rámci. Detailní úprava je pak obsažena v 17 již ve většině případů značně rozsáhlých přílohách k Aktu o přistoupení (Annexes) a dodatcích k nim (Appendices) a dále v 9 protokolech, na něž se Akt o přistoupení rovněž odvolává.

Vlastní Smlouva o přistoupení obsahuje pouze 3 články, z nichž první dva mají po třech odstavcích. Čl. 1 stanoví, že 10 států se stává členy EU a smluvními stranami všech platných smluv, na nichž je EU založena, podle podmínek sjednaných v Aktu o přistoupení, který je nedílnou součástí této smlouvy. Práva a povinnosti členských států jakož i pravomoci a jurisdikce orgánů EU stanovené v základních smlouvách se budou uplatňovat s ohledem na ustanovení Smlouvy o přistoupení.

Čl. 2 řeší otázku ratifikace Smlouvy o přistoupení smluvními stranami a uložení ratifikačních listin, jejichž depositářem je vláda Italské republiky, nejpozději do 30. dubna 2004. Dále stanoví vstup v platnost Smlouvy o přistoupení, a to k pevně určenému datu 1. května 2004 za podmínky, že před tímto datem budou uloženy všechny ratifikační listiny. V případě, že by ratifikační listiny včas neuložil některý z nově přistupujících států, smlouva by vstoupila v platnost pouze pro ty smluvní strany, které ji řádně ratifikovaly. V takovém případě by Rada EU vzápětí jednomyslně rozhodla o úpravách či zrušení těch ustanovení Smlouvy

o přistoupení, která by nepřistoupením dané země byla dotčena. Tento článek rovněž stanoví, že orgány EU mohou přijmout ještě před rozšířením podle vyjmenovaných článků Aktu o přistoupení opatření, která však nabudou účinnosti až dnem vstupu Smlouvy o přistoupení v platnost. Bohužel do dnešního dne strana EU výčet těchto článků nedodala. ČR si v rámci technického odsouhlasení konsolidovaného textu Smlouvy o přistoupení vyhradila právo se k tomuto výčtu vrátit.

Čl. 3 stanoví, že smlouva je vyhotovena v jednom výtisku ve 21 jazycích (tj. všech úředních jazycích stávajících i nových členských států, resp. EU), přičemž všechna znění mají stejnou platnost, a že bude uložena v archivu vlády Italské republiky, která předá ověřenou kopii vládě každé smluvní strany.

Nedílnou přílohou Smlouvy o přistoupení je Akt o přistoupení, který má v pěti částech 62 článků. V první části – Principy jsou úvodem v čl. 1 definovány základní pojmy (např. původní smlouvy, stávající, resp. nový členský stát) a v čl. 2 je stanovena základní zásada, že dnem přistoupení se ustanovení původních smluv a aktů přijatých na jejich základě před přistoupením stávají závaznými pro nové členské státy a budou prováděna podle podmínek stanovených Aktem o přistoupení. Další článek se věnuje tzv. schengenskému acquis a odkazuje na přílohu I, která obsahuje výčet předpisů, které budou závazné a aplikovatelné ode dne přistoupení, zatímco ostatní předpisy (tzv. kategorie II) budou plně účinné až poté, co Rada EU po ověření, že daný členský stát splnil všechny podmínky nezbytné pro jejich provádění, o tom rozhodne. Nové členské státy budou ode dne přistoupení vázány smlouvami, které podle čl. 6 Schengenského protokolu před přistoupením uzavřela Rada EU, a přistoupí k těm smlouvám, které jsou otevřeny a doporučeny k podpisu členskými státy EU.

Podle čl. 4 obdrží nové členské země časově omezenou výjimku na zavedení jednotné měny euro ve smyslu čl. 122 Smlouvy o ES (zavedení eura až po splnění všech konvergenčních kritérií).

V čl. 5 je stanoveno, že Aktem o přistoupení přistupují všechny nové členské země k rozhodnutím a dohodám přijatým zástupci členských států EU v rámci Rady EU a zavazují se dnem přistoupení přistoupit k dalším dohodám uzavřeným stávajícími členskými státy, které se týkají fungování EU. V dalších odstavcích tohoto článku a v čl. 6 je pak řešen způsob přistoupení k dalším dohodám (v rámci EU, dohodám uzavřeným jménem ES nebo společně jménem ES a členských států) a otázky jejich případných úprav, které si vyžádá rozšíření EU.

Články 7 - 9 řeší způsob přijímání změn Aktu o přistoupení (pokud není v něm stanoveno jinak, procedurou změn původních smluv) a právních aktů přijatých orgány EU, na něž se vztahují přechodná ustanovení či opatření.

Čl. 10 pak stanoví, že provádění původních smluv a právních aktů přijatých na jejich základě je v případech stanovených Aktem o přistoupení předmětem dočasných derogací (tj. odkaz na vyjednaná přechodná či trvalá opatření).

Část druhá Aktu o přistoupení se věnuje úpravám původních smluv. Pokud se týká Evropského parlamentu, bude ČR ve volebním období 2004 – 2009 zastoupena 24 poslanci. Při hlasování v Radě bude mít ČR 12 hlasů. V této části aktu jsou stanoveny i nové počty hlasů pro rozhodování prostou či kvalifikovanou většinou, přičemž kromě kvóra hlasů je zapotřebí dosáhnout i souhlasu nejméně dvou třetin členů EU a v případě, že o to některý stát požádá, je rozhodné i hledisko počtu obyvatel EU – hlasy pak musí reprezentovat minimálně 62 % obyvatel EU. Rovněž je řešeno, jakým způsobem by došlo k úpravě způsobu přijímání rozhodnutí Radou, pokud by některý přistupující stát Smlouvu o přistoupení neratifikoval. Další ustanovení se týkají zvýšení počtu a způsobu doplnění soudců Soudního dvora a Soudu první instance, počtu členů Hospodářského a sociálního výboru (ČR 12), Výboru regionů (ČR 12) a zvýšení počtu členů Vědeckého a technického výboru. Článek 17 pak upravuje statut Evropské centrální banky a výpočet navýšení jejího kapitálu a devizových rezerv. Na závěr této části je změněn čl. 299(1) Smlouvy o ES, kde jsou do výčtu zemí, na něž se smlouva vztahuje, doplněny všechny nové členské země.

Třetí část Aktu o přistoupení – Trvalá opatření - je věnována adaptacím právních aktů přijatých orgány EU. Obsahuje však pouze odkazy na přílohy II. a III., kde jsou tyto úpravy stanoveny. Dále odkazuje na přílohu IV., která obsahuje opatření, která budou prováděna odchylně od ustanovení původních smluv či právních aktů přijatých v jejich mezích, a to podle podmínek stanovených v této příloze (týká se oblasti kapitálu, práva /obchodních/ společností – zvláštního mechanismu z hlediska práv k průmyslovému vlastnictví pro paralelní dovoz léčiv, soutěže, zemědělství a celní unie). Tato část končí zmocněním pro Radu, aby mohla v případě změny pravidel společné zemědělské politiky upravit příslušná ustanovení Aktu o přistoupení, a to i před přistoupením k EU.

Část čtvrtá Aktu o přistoupení se zabývá dočasnými ustanoveními, a to nejprve přechodnými opatřeními, kde odkazuje na přílohy V. – XIV. V přílohách jsou zároveň definovány podmínky pro provádění v nich stanovených opatření.

Další články této části řeší přechodné období od vstupu Smlouvy o přistoupení v platnost do začátku volebního období v EU a týkají se počtu mandátů pro nové členské státy v Evropském parlamentu (ČR 24 poslanců) a způsobu jejich obsazení novými členskými státy, jejichž poslanci budou pro toto období jmenováni národními parlamenty. V období od přistoupení do 31. října 2004 bude odchylně upraven způsob hlasování v Radě (ČR bude mít 5 hlasů). Článek 27 se týká Společného celního tarifu, daně z přidané hodnoty a výpočtu finanční korekce rozpočtu v důsledku derogace přiznané Velké Británii.

Články 28 – 36 se týkají rozpočtu Evropských společenství a odvodů do nich (v r. 2004 bude ČR přispívat 8/12 celoročního příspěvku, avšak bude mít nárok na čerpání např. ze strukturálních aj. fondů v plné výši, ale až ode dne přistoupení), finančních kompenzací, které vyjednaly ČR, Kypr, Malta a Slovinsko, a tzv. lump-sums (vztahují se na všechny nové

členské země) a odvodů do Výzkumného fondu uhlí a oceli. Dále se týkají procesu ukončování předvstupní pomoci, k níž se vztahuje i příloha XV., přechodu na využívání strukturálních fondů a účasti v komunitárních programech, v nichž budou mít nové členské státy stejné postavení jako stávající členové EU, a to již od 1. ledna 2004 (k tomuto dni skončí platnost stávajících rozhodnutí Rady přidružení, resp. memorand o účasti v programech Společenství). Dále Unie poskytne novým členským státům v období od přistoupení do konce r. 2006 dočasnou pomoc na rozvoj a posílení administrativní kapacity ve vyjmenovaných oblastech, které nemohou být podpořeny ze strukturálních fondů. Těm novým členským státům, které budou tvořit vnější hranici EU, přispěje EU na implementaci schengenského *acquis*.

Články 37 – 39 obsahují tzv. ochranné doložky. Jedná se o tři typy klauzulí, z nichž první je obecná, druhé dvě se týkají oblasti vnitřního trhu a spravedlnosti a vnitřních věcí.

Článek 40 stanoví v zájmu zachování řádného fungování vnitřního trhu, že žádné národní opatření uplatňované v rámci přechodných období nesmí vést k hraničním kontrolám mezi členskými státy.

Články 41 a 42 dávají možnost Evropské komisi přijmout přechodná opatření v případě, že by v nových členských státech bylo zapotřebí podpořit přechod ze stávajícího režimu na režim společné zemědělské politiky, resp. veterinárních a fytosanitárních pravidel Společenství.

Poslední, pátá část Aktu o přistoupení se věnuje zřizování institucí a orgánů. Obsahuje ustanovení týkající se povinnosti Evropského parlamentu, Rady, Evropské komise, Evropského soudního dvora a Soudu první instance upravit své jednací řády v důsledku rozšíření, práva každé nové členské země mít svého člena Evropské komise (opět je zde přechodné opatření ode dne rozšíření do volby nové Evropské komise) a dále řeší počty, jmenování a délku úřadu nových soudců Evropského soudního dvora a Soudu první instance, členů Účetního dvora, Ekonomického a sociálního výboru, Výboru regionů, Vědeckého a technického výboru, dále členů výborů, skupin a dalších orgánů vytvořených původními smlouvami a orgány EU, které jsou uvedeny v přílohách XVI. a XVII. Členství ve výborech uvedených v příloze XVIII. bude kompletně revidováno po rozšíření.

Články 53 a 54 stanoví, že od dne přistoupení budou nové členské státy považovány za ty, na něž se vztahují směrnice a rozhodnutí, které se v době přistoupení vztahují na všechny členské státy, a že nové členské státy, pokud není Smlouvou o přistoupení stanoveno jinak, jsou povinny přijmout taková opatření, aby je byly ode dne přistoupení schopny řádně provádět.

Významným je čl. 55 a následující, které stanoví režim pro přijetí rozhodnutí o dočasných derogacích pro nové členské státy v případě právních aktů přijatých orgány EU v období od 1. listopadu 2002 (Smlouva o přistoupení vychází z *acquis* platného k 30. říjnu 2002) do podpisu Smlouvy o přistoupení, a to jednomyslným rozhodnutím Rady na návrh Komise přijatým do 30. dubna 2004, a způsob technických adaptací právních aktů nově přijímaných orgány EU (rozhodnutím Rady kvalifikovanou většinou na návrh Komise).

Pozn.: Informační a konzultační procedura pro přijímání určitých rozhodnutí a jiných opatření před rozšířením je sjednána formou výměny dopisů přiložených k Závěrečnému aktu. Přistupující země mají možnost vyjadřovat se k nově přijímanému *acquis* a hájit si tak své zájmy prostřednictvím tzv. Prozatímního výboru, zároveň se budou jako pozorovatelé účastnit jednání všech orgánů, výborů a pracovních skupin od dne podpisu Smlouvy o přistoupení (budou se moci zapojovat do diskusí, avšak nebudou mít právo hlasovat).

Čl. 58 Aktu o přistoupení stanoví, že texty právních aktů orgánů EU, přijatých před rozšířením, budou v jazycích nových členských států (překlady připraví Rada EU nebo

Komise) platné za stejných podmínek jako stávající jazykové verze a budou publikovány v Úředním věstníku EU.

Článek 59 se týká ochrany pracovníků a obyvatelstva před ionizujícím zářením.

V rámci závěrečných ustanovení je v článcích 60 – 62 stanoveno, že přílohy I – XVII a dodatky k nim a Protokoly² 1 – 10 tvoří nedílnou součást Aktu o přistoupení a že vláda Italské republiky předá vládám nových členských států ověřenou kopii všech původních smluv (Smlouvy o ES, Smlouvy o EURATOM, Smlouvy o EU a všech smluv je měnících, jakož i všech předchozích přístupových smluv) ve stávajících oficiálních jazycích. Texty těchto smluv v jazycích nově přístupujících států budou přiloženy k Aktu o přistoupení a budou platné za stejných podmínek jako ostatní jazykové verze. Vládám nových členských států budou rovněž předány ověřené kopie mezinárodních smluv uložených v archivu generálního sekretariátu Rady.

Ke Smlouvě o přistoupení je připojen i Závěrečný akt, který shrnuje výsledek jednání předcházejících podpisu Smlouvy o přistoupení a obsahuje výčet všech smluvních dokumentů, na nichž je přistoupení k EU založeno. K Závěrečnému aktu jsou rovněž připojena prohlášení, přijatá zplnomocněnci (společné prohlášení o Jedné Evropě a společné prohlášení o Evropském soudním dvoru), která jsou rovněž výčtem zmíněna v Závěrečném aktu, a dále volně následují ostatní prohlášení, kam jsou mj. zařazena i prohlášení ČR a Rakouska k Závěrům melkského procesu z 29. listopadu 2001, prohlášení ČR k volnému pohybu osob, k dopravě – kabotáži a k čl. 35 Smlouvy o EU, který se týká přijetí jurisdikce Evropského soudního dvora v oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních věcech. Dalším prohlášením, k němuž se ČR připojila, je prohlášení týkající se interpretace výrazu „závazky přijaté v kontextu negociací“ v případě ochranné klausule k vnitřnímu trhu jako závazků vyplývajících ze základních smluv a Aktu o přistoupení. Soubor těchto ostatních prohlášení obsahuje i obecné prohlášení stávajících členských států, které vysvětluje, že žádné prohlášení nemůže být interpretováno nebo aplikováno způsobem, který by byl v rozporu se závazky členských států vyplývajících ze Smlouvy o přistoupení. Toto prohlášení je reakcí na některá prohlášení zejména přístupujících států, k nimž měly stávající členské země určité výhrady.

²

Protokol č. 1 o změnách statutu Evropské investiční banky
Protokol č. 2 o restrukturalizaci českého ocelářského průmyslu
Protokol č. 3 o výsostných oblastech Spojeného království Velké Británie a Severního Irska na Kypru
Protokol č. 4 o Jaderné elektrárně Ignalina v Litvě
Protokol č. 5 o pozemním průjezdu osob mezi Kaliningradskou oblastí a ostatními částmi Ruské federace
Protokol č. 6 o nabývání vedlejšího bydlení na Maltě
Protokol č. 7 o umělém přerušování těhotenství na Maltě
Protokol č. 8 o restrukturalizaci polského ocelářského průmyslu
Protokol č. 9 o blocích 1 a 2 Jaderné elektrárny Bohunice V1 na Slovensku
Protokol č. 10 o Kypru - přiložen separátně, zatím není součástí CD-romu

Informace o výsledcích jednání
o
podmínkách přistoupení ČR k EU
14.dubna 2003

Informace o výsledcích jednání o podmínkách přistoupení ČR k EU

Dne 13. prosince 2002 uzavřela ČR v Kodani jednání o přistoupení k EU. ČR podala žádost o členství v EU v roce 1996. V prosinci 1997 rozhodla Evropská rada v Lucemburku o zahájení jednání o přistoupení s šesti kandidátskými zeměmi, včetně ČR. Mezivládní konference o přistoupení ČR k EU pak byla zahájena na úrovni ministrů v březnu 1998. První technická část jednání proběhla ve formě tzv. screeningu, kdy byla porovnána veškerá legislativa ES/EU, která byla pro potřeby jednání rozčleněna do 31 kapitol, s českým právním řádem a byly přijaty závazky k dosažení plné kompatibility práva ČR s „acquis“. Následně ke každé kapitole ČR vždy nejprve předložila poziční dokument, na který EU reagovala svou společnou pozicí.

Pro obhajobu pozic ČR byl vládou schválen tzv. mandát pro vyjednávání. Tento dokument, který byl následně několikrát vládou aktualizován, stanovil mantinely, ve kterých se česká delegace pro jednání o dohodě o přistoupení ČR k EU pohybovala. V případech, kdy projednávané otázky překračovaly stanovený mandát a nebo byly politicky citlivé, byl vládě předložen ke schválení speciální materiál zabývající se příslušnou problematikou. Všechny úpravy mandátu se týkaly pouze jeho zpřesnění.

ČR celkově vyjednala zhruba dvě desítky přechodných období a trvalých derogací (viz Příloha č. 2). Rovněž EU ve vztahu k ČR (a ostatním kandidátským zemím s výjimkou ostrovních) vyjednala přechodná období, a sice v kapitole Volný pohyb osob pro pohyb pracovních sil a v kapitole Doprava pro kobotáž. V obou případech však pozice EU umožňuje ČR vést bilaterální jednání s jednotlivými členskými zeměmi o plné aplikaci „acquis“ od data vstupu do EU. V případě pohybu pracovníků již ČR dosáhla s pěti členskými státy EU příslib plné liberalizace (Velká Británie, Nizozemsko, Irsko, Švédsko a Dánsko). U zemí, které budou aplikovat přechodné období, bude pokračovat systém množstevních kvót na pracovní povolení, tj. pracovní trh nebude uzavřen. Daná přechodná období proto nesnižují kvalitu plnohodnotného členství ČR v EU, které bude zajištěno např. rovnocenným zastoupením ČR v orgánech EU (zastoupení v Radě ministrů, Evropském parlamentu, komisař atd.).

Příloha I
Výsledky jednání o přistoupení ČR k EU
v jednotlivých kapitolách
14.dubna 2003

Výsledky jednání o přistoupení ČR k EU v jednotlivých kapitolách

Kapitola **Volný pohyb zboží** zahrnuje právní úpravu ES zajišťující, aby výrobkům legálně umístěným na trh v jednom členském státě nebyly kladeny překážky při umístění na trhy dalších členských států. Komunitární právní předpisy (tzv. harmonizovaná sféra) upravují požadavky na širokou škálu výrobků z hlediska ochrany bezpečnosti a veřejného zájmu a podmínky pro jejich ověřování, resp. umístění na trh. Nedílnou součástí systému tvoří technická normalizace, posuzování shody, akreditace, metrologie a problematika dozoru nad trhem. Pro sféru neharmonizovanou platí čl.28-30 Smlouvy o ES (obecný princip vzájemného uznávání). Do kapitoly byla rovněž zahrnuta oblast veřejných zakázek. V ČR byla technická harmonizace s ES řešena systematicky od r. 1995 na základě programu, včetně budování a posilování odpovídající infrastruktury. ČR tak dosáhla vysokého stupně harmonizace již v počátečním stádiu negociací a uzavřela kapitolu (v prosinci 1999) jako první z KZ (bez přechodných období). Dosažení požadované slučitelnosti s ES vytvořilo podmínky i pro uzavření Protokolu k Evropské dohodě o posuzování shody a akceptaci průmyslových výrobků (PECA), na jejímž základě a v dohodnutých sektorech funguje ČR jako součást vnitřního trhu EU již v předvstupním období. Včasná transpozice a implementace *acquis* v této kapitole zabezpečuje i pro hospodářskou sféru hladký přechod do podmínek vnitřního trhu po vstupu do EU.

V rámci kapitoly **Volný pohyb osob** byly řešeny otázky zahrnující vzájemné uznávání profesních kvalifikací, právo trvalého pobytu, úpravu evropského občanství, vízových záležitostí, volný pohyb pracovníků a v neposlední řadě také koordinaci sociálního zabezpečení. Zvláštní význam má zejména oblast vzájemného uznávání profesních kvalifikací, umožňující občanům České republiky, aby byla uznána jejich profesní kvalifikace ve všech ostatních členských státech EU a aby tak mohli vykonávat určitá, tzv. regulovaná povolání. EU v kapitole volný pohyb osob požádala, s ohledem na politickou citlivost, o maximálně sedmileté přechodné období pro volný pohyb pracovníků, resp. o možnost nadále regulovat pracovní trhy v jednotlivých členských státech prostřednictvím národní legislativy. Členské státy mohou, ale nemusejí, omezení volného pohybu pracovníků aplikovat. Úplnou liberalizaci ode dne rozšíření již dříve deklarovalo Nizozemsko, Irsko, Švédsko, Dánsko a Velká Británie. Všeobecně se předpokládá, že většina členských států nebude uplatňovat přechodné období déle než 2 roky. ČR bude moci vůči novým členům aplikovat dané omezení stejně jako stávající členské státy.

Velmi rozsáhlá kapitola **Volný pohyb služeb** zajišťuje harmonizaci s právem ES v oblastech, jako je bankovníctví, pojišťovnictví, investiční služby a trh s cennými papíry, ochrana osobních údajů a informační společnost. Převzetí příslušného *acquis* má zásadní vliv na řádné fungování výše uvedených činností, zajistí lepší ochranu všem subjektům na trhu a zlepší pro podnikatelské, ale i nepodnikatelské subjekty možnosti, jak využívat výhody, které jim dává společný evropský trh. Hledání výjimek či úlev v této oblasti by bylo české ekonomice spíše na škodu než k prospěchu.

V oblasti **volného pohybu kapitálu**, jenž vytváří jednotné podmínky pro liberalizaci kapitálových toků, ČR dosáhla dvou přechodných výjimek, které by měly napomoci časově překlenout počáteční fázi po vstupu do EU, kdy koupěschopnost českých občanů bude přece jen více zaostávat za občany bohatších zemí Unie. Konkrétně se podařilo vyjednat:

- a) přechodné období pro nabývání zemědělské půdy a lesů. Je obecně známo, že prozatím nelze hovořit o rovnoprávném postavení v koupěschopnosti obyvatel ČR ve vztahu k občanům zemí EU, co se týče základního výrobního prostředku - půdy. Proto bylo vyjednáno přechodné období v délce 7 let, které by mělo umožnit tuto diskrepanci

zmírnit. Během třetího roku přechodného období bude na základě zprávy Evropské komise provedena revize. Případné zkrácení či zrušení přechodného období musí být odsouhlaseno Radou EU jednomyslně, tzn. nemůže k němu dojít bez souhlasu ČR;

b) pětileté přechodné období pro nabývání nemovitostí určených k vedlejšímu bydlení pro cizozemce-občany EU.

Restrikce pro nabývání nemovitostí ovšem již dnes neplatí pro právnické osoby registrované v ČR a pobočky zahraničních společností, od data vstupu se nebude vztahovat ani na podnikající fyzické osoby v zemědělství (tj. na samostatně hospodařící farmáře) s trvalým pobytem na území ČR.

Kapitola **Právo společnosti** se věnuje různým aspektům podnikání a odstraňování některých překážek jednotného vnitřního trhu. Hlavními body kapitoly jsou ochrana duševního a průmyslového vlastnictví a otázky související s fungováním obchodních společností. Vzhledem k tomu, že v oblastech ochrany duševního a zvláště pak průmyslového vlastnictví došlo v ČR velmi brzy k vysokému stupni harmonizace legislativy. Ze strany EU byl na KZ vyvíjen velký tlak na přijetí jejích návrhů na tzv. zvláštní mechanismy z oblasti patentové ochrany léčiv. Jednalo se například o mechanismus umožňující retroaktivně udělovat dodatková ochranná osvědčení, která by prodloužila ochranu po vypršení patentu až o 5 let - patentovaným léčivům bez ohledu na to, kdy byla uvedena na trh. Pro ČR bylo nanejvýš důležité, že EU nakonec v našem případě ustoupila od požadavku uplatňování retroaktivity u udělování těchto osvědčení. Tato skutečnost přinese českému farmaceutickému průmyslu odhadem zisk 2 mld. Kč.

Plnění podmínek vyplývajících z *acquis* v oblasti **Hospodářské soutěže** představuje základní předpoklad pro bezproblémové fungování jednotného vnitřního trhu. Uzavření kapitoly, které bylo v případě ČR vázáno vypracováním programu restrukturalizace ocelářského průmyslu a zajištěním transparentnosti v oblasti poskytování veřejné podpory finančnímu sektoru, je výsledkem pokroku, který ČR v dané oblasti dosáhla. Z legislativního hlediska ČR dosáhla plné kompatibility již v roce 2001, kdy nabyt účinnosti zákon o hospodářské soutěži.

Pokud jde o ocelářský průmysl, restrukturalizace tohoto odvětví předpokládala poskytnutí veřejné podpory a prodloužení výjimky na poskytnutí této podpory v souladu s Dodatkovým protokolem k Evropské dohodě. Rada EU tuto výjimku odsouhlasila dne 10. prosince 2002 a prodloužila její platnost do konce roku 2006. V dopise Evropské komise ze dne 22. ledna 2003 se konstatuje, že ČR splnila závazky související se Společnou pozicí EU ke kapitole 6 – Hospodářská soutěž, jak předložením podnikatelských plánů společností Nová Huť, a.s., Vítkovice Steel, a.s. a Válcoven plechu Frýdek-Místek, a.s., tak aktualizovaného Národního plánu restrukturalizace ocelářského průmyslu a časového harmonogramu snižování kapacit. Realizace plánu restrukturalizace bude předmětem pravidelného monitoringu ze strany Evropské komise do konce restrukturalizačního období, tj. do konce roku 2006. Specifickou otázkou je pak poskytování veřejné podpory bankovnímu sektoru. ČR předložila Evropské komisi ucelený přehled veřejné podpory poskytnuté bankovním institucím od roku 1997. Na základě vyhodnocení jednotlivých případů Evropská komise rozhodne, které podpory budou dodatečně zařazeny do seznamu tzv. existujících podpor, tj. podpor, které budou moci pokračovat i po vstupu ČR do EU.

Přístupová jednání v kapitole **Zemědělství** byla otevřena od června 2000 a díky jejímu značnému rozsahu i obtížnosti v procesu jednání byla uzavřena až na summitu v Kodani dne 13. prosince 2002.

Kapitola Zemědělství byla pro potřeby vyjednávání rozdělena na dvě části, obě však tvoří jednolité celek. První blok zahrnuje veterinární a fytosanitární oblast, druhý pak především komodity samotné a problematiku rozvoje venkova.

V průběhu jednání s EU předala ČR 24 dodatečných informací k Pozičnímu dokumentu, které odrážely aktuální vývoj v kapitole Zemědělství. Na jejich základě byly požadavky a pozice ČR v jednotlivých bodech zpřesňovány a přispívaly podstatnou měrou i k modifikaci společných pozic EU. Na základě mandátu stanoveného vládou ČR pak byly jednotlivé body, resp. oba bloky předmětné kapitoly postupně uzavřeny.

Veterinární a fytosanitární část kapitoly Zemědělství uzavřela ČR v červnu 2002. Mezi body, které ČR úspěšně vyjednala ve veterinární oblasti, lze zařadit např. uznání statutu pro ČR jako země prosté nálezů ve vztahu k obchodu se skotem či prasaty. Dále ČR projednala problematiku ohledně zacházení se živočišnými odpady, ochrany zvířat před týráním, opatření ohledně nálezů zvířat, obchodu se živými zvířaty a živočišnými produkty atd. Pro ČR jako významného producenta rostlinných produktů byl také důležitý pozitivní výsledek jednání ve fytosanitární oblasti – namátkou jmenujme alespoň ochranu rostlin před škodlivými organismy, kvalitu osiv a rostlin, registraci přípravků na ochranu rostlin, rezidua pesticidů a výživu zvířat atd.

V důsledku výskytu nemocí zvířat jako BSE či slintavka a kulhavka EU výrazně zesílila důraz na monitoring všech zemí, a tudíž i kandidátských, ve veterinární a fytosanitární oblasti, který je zaměřen především na kvalitu a bezpečnost zemědělských a potravinářských produktů. Pro podniky, které by nestačily do vstupu ČR do EU zajistit produkci v souladu s přísnými komunitárními hygienickými normami či pravidly pro blaho zvířat, byla vyjednána dvě přechodná období postačující k přechodu k příslušným unijním standardům; do 31. prosince 2006 pro celkem 52 zpracovatelských podniků (jatk, podniky zpracovávající masné produkty atp.) na dosažení plné harmonizace hygienických parametrů s podmínkami platnými v EU; do 31. prosince 2009 pro již používané neobohacené klecové systémy (pro nosnice), které nesplňují technický požadavek na výšku klece stanovený směrnicí Rady 1999/74/ES. Tyto podniky tak budou mít určitý „oddechový“ čas na splnění daných kritérií. Zároveň však bude veškerá jejich produkce pod přísným dohledem českých i unijních orgánů. ČR se podařilo vyjednat přechodné období na nejvyšší kapacitu závodů ze všech kandidátských zemí.

Jednání ve druhé části se soustředilo na několik zásadních oblastí. V horizontální rovině mezi ně patřila prezentace schopnosti ČR úspěšně zvládnout prostřednictvím národních platebních agentur administraci a absorpci finančních toků, které budou z EU přitékat; zejména pak ze záruční a orientační části EAGGF fondu. Jako určitý výchozí modelový vzor pro činnost těchto národních platebních agentur, které musí být plně funkční k datu přístupu ČR k EU, nyní slouží předvstupní fond SAPARD. ČR také musela prokázat, že je schopna vytvořit a zajistit bezchybný provoz administrativně a technicky náročného IACS systému a dalších databází, jež budou sloužit jako centrální evidence komodit, na které jsou vypláceny podpory z unijních prostředků. Tento systém je základní podmínkou pro kontrolu vyplacení podpor z prostředků EU. Pod uvedený bod dále spadá přejímání komunitární legislativy týkající se např. ekologického zemědělství, státní pomoci pro jednotlivé přesně specifikované produkty či komodity, obchodních mechanismů atp.

Pozitivní výsledky přinesla jednání k obsáhlé problematice týkající se přípravy ČR na plné zapojení do činnosti společných organizací trhu, které řídí a upravují společná obchodní pravidla a další standardy pro většinu komodit na jednotném komunitárním trhu (z rostlinné produkce se jedná např. o obiloviny, olejniny, rýže, technické plodiny, přadné rostliny, ovoce a zelenina, víno a alkohol, banány, osiva, chmel; z živočišné produkce pak o mléko a mléčné výrobky, hovězí maso, skopové a kozí maso, vepřové maso, vejce a drůbeží maso).

Základním cílem ČR v kapitole Zemědělství bylo udržet a dále posílit konkurenceschopnost našich zemědělců. ČR vyjednala možnost dorovnání výše přímých plateb (tzv. top-up) s využitím prostředků na rozvoj venkova, resp. z národních zdrojů, na úroveň o 30 % vyšší než startovací úroveň 25 %, která byla původně navrhována jako celková výše přímých plateb pro nové členské státy (tzn. 55 % v roce 2004, 60 % v roce 2005, 65 % v roce 2006 atd.). Dále u komodit, u nichž národní podpora v roce 2003 bude vyšší než daný

návrh, pak ČR bude mít možnost dorovnání na úroveň roku 2003 navýšenou o 10 %. To ČR umožňuje např. dorovnat výši přímých plateb pro krávy bez tržní produkce mléka a ovce na úroveň 100 % výše EU. Konečně v případě bramborového škrobu ČR vyjednala výjimku na dorovnání do úrovně 100 % výše EU.

ČR zajistila výši výrobních kvót pohybujících se v zásadě na úrovni reálných ukazatelů výroby a spotřeby dle aktuálních údajů roku 2001 (viz tabulka níže). Rozměr českého zemědělství tím zůstává zachován a může se dále rozvíjet.

Za významné lze považovat, že se podařilo nad rámec rozdělených prostředků rozvoje venkova získat pro období 2004 - 2006 dodatečné 3 mld. Kč, celkem pak 14,4 mld. Kč. V porovnání se současným stavem se jedná zhruba o dvojnásobně vysokou sumu.

ČR dále vyjednala zařazení ochrany zeměpisných názvů pro Českobudějovické pivo a Budějovické pivo prostřednictvím přístupové smlouvy. Ostatní produkty mohou žádat o tuto ochranu prostřednictvím standardních unijních postupů.

V pěstování vína ČR přistoupila na návrh EU na zařazení Čech do zóny A a Moravy do zóny B. ČR však zároveň vyjednala výjimku na povinnou destilaci vedlejších produktů výroby vína v zóně B. Současně ČR vyjednala nová práva na výsadbu vinic určených pro pěstování kvalitních odrůd, představující 2 % celkové plochy vinic existujících k datu přistoupení.

Ve světle skutečnosti, že nelze vyloučit jednotlivé případy, kdy bude po vstupu ČR do EU hrozit v důsledku výrazně vyšších dovozů oproti předvstupnímu období újma českému agrárnímu trhu, byla dohodnuta všeobecná ochranná klauzule. Na základě zavedení takovéto klauzule lze aplikovat časově ohraničené omezení dovozu dané komodity a tím zajistit dočasnou ochranu tuzemských agrárních subjektů.

Limity produkce jednotlivých produkčních komodit

Oblast	Původní nabídka EU (20.6. 2002)	Finální výsledek (13.12. 2002)	Aktuální stav produkce ČR (2001)
orná půda – plocha (ha)	2 251 087	2 253 598	2 381 749 (včetně pícnin)
referenční výnos (t/ha)	4,18	4,20	1998 – 3,97; 1999 – 4,35; 2000-3,91; 2001 – 4,52, 2002 – 4,33
mléko (t)	2 505 550	2 682 143 (2006- rezerva 55 788, celkem 2 737 931)	2 655 587
Tučnost mléka (%)	4,21	4,21	3,93
Krávy BTPM (ks)	52 853	90 300	dotace v 2002 přiznána na 80 107
Zvláštní prémie skotu (ks)	235 349	244 349	191 109
porážková prémie skotu – dospělí; telata (ks)	Nestanoveno	483 382; 27 380	358 412; 12 046
cukr celkem (t)	445 037	454 862	474 571
Bramborový škrob (t)	16 967	33 660	29 600
len – dlouhé vlákno; krátké vlákno (t)	1 295; 1 764	1 923; 2 866	1 600; 3 141
ovce (ks); dodatečná platba na ovce (euro)	44 192; nestanoveno	66 733; 71 000	56 000
sušená píce (t)	22 877	27 942	29 663
zpracovaná rajčata; broskve; hrušky (t)	6 989; 635; 9	12 000; 1 287; 11	11 025; 700; nesledováno

Zdroj: Mze, ČSÚ, Společná pozice EU z 20.6. a 13.12. 2002

Kapitola **Rybolov** má pro ČR ve vztahu k EU spíše okrajový význam; *acquis* upravuje z převážné části problematiku mořského rybolovu. Přesto i zde bylo třeba harmonizovat legislativu včetně zajištění přípravy na řízení finančních toků z unijního fondu na podporu rybolovu, z něhož bude moci ČR čerpat finanční prostředky na obnovu rybníků nebo na podporu činnosti marketingových či odbytových organizací apod.

V průběhu přípravy na vstup do EU v kapitole **Doprava** dosáhla ČR vysokého stupně připravenosti, což se projevilo mj. tím, že nepožádala o žádné přechodné období. Hlavním přínosem pro ČR v kapitole Doprava bude v této souvislosti možnost neomezeného přístupu na trhy jednotlivých členských států v oblasti mezinárodní silniční dopravy, letecké dopravy, námořní a vnitrozemské vodní dopravy a postupně i železniční dopravy, která v rámci EU zatím nedosáhla plného stupně liberalizace. V případě vnitrostátní nákladní silniční přepravy (kobotáž) EU předložila ve Společné pozici ke kapitole Doprava návrh na přechodné období v délce až pěti let (2+2+1). Současně Společná pozice připouští, že se mohou stávající a nové členské státy na základě bilaterálních dohod domluvit na odlišné formě přechodného období, včetně možnosti plné liberalizace trhu. ČR pozici EU odmítala akceptovat a o kapitole Doprava jednala až do samého závěru přístupových jednání, kdy na návrh EU na kodaňském summitu v rámci závěrečných kompromisů přistoupila. Hlavní úsilí ČR se přitom zaměřovalo na dosažení dohody s Německem, které je z hlediska kobotáže pro ČR klíčovou zemí.

Kapitola **Daně** trvale vyžaduje mimořádnou pozornost vzhledem k její politické citlivosti a sociálním i rozpočtovým dopadům. V rámci jednání o dané kapitole se ČR zavázala harmonizovat legislativu ČR s daňovým právem ES a vybudovat systém daňové a celní administrativy srovnatelný se systémy uplatňovanými v členských státech EU. Bylo dosaženo určitého zjednodušení daňových systémů a došlo k zefektivnění výběru daní.

- Rozsah v této oblasti vyjednaných výjimek je značný. Především ČR získala tři přechodná období, která mírní ekonomické a sociální dopady vstupu na občany i podnikatelské subjekty.
- Jde o dvě přechodná období do konce roku 2007, během nichž bude možné udržet sníženou sazbu daně z přidané hodnoty a tedy nižší ceny pro občany na dodávky tepla pro domácnosti a drobné podnikatele a na stavební práce pro účely bydlení.
- Dále ČR vyjednala přechodné období do konce roku 2006 na nižší sazby spotřební daně na cigarety a tabákové výrobky. Toto ujednání má současně výrazný protiinflační prvek a nezanedbatelný sociální aspekt.
- EU rovněž akceptovala žádost ČR o trvalou výjimku na vyšší strop pro registraci plátců daně z přidané hodnoty (35 000 EUR), kterou uvítají především malí podnikatelé.
- Zachování nižší sazby spotřební daně pro produkty pěstitelského pálení (trvalá výjimka).

Cílem negociací o kapitole **Hospodářská a měnová unie** byla harmonizace legislativy ČR s *acquis* v oblasti fiskální a měnové politiky a zajištění nezbytných institucionálních struktur pro její uplatnění vyplývající z povinnosti ČR přistoupit plně k HMU. V souladu s *acquis* bude ČR po svém vstupu do EU považována za zemi, pro kterou platí přechodně výjimka pro přijetí eura.

V rámci kapitoly **Statistika** ČR dosáhla vysokého stupně harmonizace příslušné legislativy. Kapitola je považována za bezproblémovou. Český statistický úřad v zásadě aplikuje metodologii používanou v zemích EU, což umožní plnění požadavků, které budou v rámci EU na statistickou službu kladeny.

Kapitola **Sociální politika a zaměstnanost** se věnuje zejména pracovnímu právu, rovnému zacházení mužů a žen, ochraně zdraví a bezpečnosti při práci, sociálnímu dialogu, zaměstnanecké politice, sociální ochraně a protidiskriminační politice. Sociální politika ČR sleduje stejné cíle jako sociální politika EU a v dané oblasti tedy nedojde vstupem do EU k zásadním změnám. ČR postupně reformuje systém sociální ochrany tak, aby odpovídal měnícím se ekonomickým, sociálním a demografickým podmínkám a dostupným zdrojům. Četnými novelizacemi rovněž prošla pracovně-právní legislativa s cílem posílit právní postavení pracovníků. Důležitá pozitiva přinese slučitelnost české legislativy s *acquis* v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti při práci, zejména pokud jde o předcházení pracovním úrazům a chorobám.

V kapitole **Energetika** ČR vyjednala dvě přechodná období.

- Prvním z nich je přechodné období pro vytvoření úplných povinných nouzových zásob ropy a ropných produktů do 31. prosince 2005; toto opatření přináší nemalé finanční implikace.
- Druhé přechodné období se týká aplikace směrnice 98/30/ES týkající se liberalizace trhu s plynem do konce roku 2004, kdy v souladu s energetickým zákonem ČR dosáhne Unii požadované míry otevření trhu v rozsahu 28 %.

Na summitu v Kodani byla rovněž na premiéřské úrovni vedena dvoustranná jednání s Rakouskem k vazbě „Závěrů melkského procesu a následných opatření“ a Přístupové smlouvy. Závěry melkského procesu obsahují vyjádření shody Rakouska a ČR na společném cíli zahrnout dvoustranné závazky obsažené v závěrech do Protokolu k Přístupovému aktu. Forma Protokolu byla některými členskými státy odmítnuta. ČR se tudíž dohodla s Rakouskem na společném prohlášení (deklaraci), které bude volně připojeno k Přístupové smlouvě. V tomto prohlášení, které nepodřizuje závěry melkského procesu jurisdikci Evropského soudního dvora, se obě strany přihlašují k plnění závazků vyplývajících z výše uvedených přijatých „závěrů“.

Kapitola **Průmyslová politika** je prakticky bezproblémová. Cílem ČR je posílení konkurenceschopnosti domácího průmyslu a zajištění kompatibility průmyslové politiky s hlavními principy Průmyslové politiky EU. ČR v tomto kontextu postupně realizuje základní principy Akčního programu Společenství k posílení konkurenceschopnosti evropského průmyslu (např. podpory nehmotných investic v oblasti vědy a výzkumu, podpory politiky jakosti - systémy řízení jakosti, standardizační proces, apod.). K realizaci hlavních cílů průmyslové politiky jsou mimo jiné využívány prostředky předvstupní pomoci, které po vstupu nahradí prostředky z fondů EU.

Kapitola **Malé a střední podniky** je důležitá a přitom dlouhodobě bezproblémová kapitola, což dokumentuje mimo jiné skutečnost, že žádná zvláštní realizační nebo podpůrná opatření nejsou v dané oblasti zapotřebí. Státní politika rozvoje malého a středního podnikání byla zpracována Ministerstvem průmyslu a obchodu. Tato politika stanovila

střednědobé cíle, které se promítají do podpůrných programů pro malé a střední podniky, které jsou schvalovány vládou a každoročně aktualizovány. Čeští podnikatelé mohou kromě toho již dnes využívat celé řady komunitárních programů, anebo národních programů, na něž přispívá i EU (zejména z Phare). Pro subjekty z ČR je například otevřen Víceletý program pro podniky a podnikání na období 2001 - 2005, který poskytuje malým a středním podnikům mimo jiné celou řadu příležitostí k navazování mezinárodních kontaktů.

Co se týče kapitoly **Věda a výzkum**, ČR je od počátku 90. let zapojena do spolupráce s EU formou dříve dílčí, a od roku 1997 plnou účastí v rámcových programech výzkumu a vývoje, které jsou v této oblasti nosné. Účast v Rámcových programech ES a Euratom (v letech 2002 – 2006) umožňuje ČR využívat mezinárodní spolupráce, integrovat národní výzkum do kontextu de facto celoevropského výzkumu (těchto programů se účastní i řada států mimo EU na základě příslušných dohod), přispívat ke strukturování a posilování základů Evropského výzkumného prostoru. Výzkum je první oblastí, kde se rozšíření stalo realitou. V Šestém Rámcovém programu výzkumu a vývoje se ČR již nalézá v rovnoprávném postavení s členskými zeměmi Unie, tj. zúčastňuje se programu de facto za stejných podmínek jako členské země se stejnými právy a povinnostmi jako členské státy.

Acquis v oblasti **školství** je omezené, primárně jde o kompetenci členských států. Již v předvstupním období se ČR účastní v komunitárních programech pro oblast školství, odborného vzdělávání a mládeže jako jsou Socrates, Leonardo da Vinci a Mládež. K hlavním cílům programů patří rozvíjení evropské dimenze ve vyučování ve všech vzdělávacích úrovních, zvyšování úrovně školství a odborné kvalifikace a vzájemné poznávání kultur jednotlivých zemí.

U kapitoly **Telekomunikace a informační technologie** lze za hlavní pozitivum považovat harmonizaci českého právního řádu s komunitárním telekomunikačním právem. Liberalizace telekomunikačního sektoru v ČR ve svém důsledku nese zkvalitnění a zlevnění služeb pro spotřebitele. V praxi to znamená, že každá společnost, která splňuje podmínky dané telekomunikačním zákonem, může volně vstoupit na trh a provozovat telekomunikační sítě nebo poskytovat telekomunikační služby. Trh telekomunikací a informačních technologií je velmi konkurenční a bouřlivě se vyvíjí. ČR splnila po mírné revizi předchozího plánu harmonogram liberalizace telekomunikací a postupně probíhá aproximace práva s acquis. Nicméně je třeba i nadále počítat s tím, že tato oblast je stále předmětem zvýšeného zájmu Evropské komise, který je dán významem sektoru telekomunikací a informačních technologií.

Kapitola **Kultura a audiovize** se jeví pro ČR z hlediska přijetí legislativních principů ES v současné době již jak bezproblémová. V audiovizuální oblasti lze označit za nejvýznamnější harmonizaci českého právního řádu se směrnicí ES nazvanou „Televize bez hranic“. Z ní vyplývá mimo jiné povinnost provozovatelů televizního vysílání vyhradit tam, kde je to proveditelné, pro evropská díla nadpoloviční podíl celkového vysílacího času každého svého programu a pro evropská díla vyrobená nezávislými výrobci alespoň 10% celkového vysílacího času svého programu. Přijetím návrhu dílčí novely zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání bude dosaženo plné kompatibility českého právního řádu s acquis. Prostřednictvím účasti v komunitárních programech má ČR možnost rozvíjet kulturní projekty jak na národní, tak na celoevropské úrovni a podporovat evropskou audiovizuální a nezávislou tvorbu.

Cílem jednání v kapitole **Regionální politika** bylo vytvořit podmínky pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Kohezního fondu EU. Prostředky z těchto fondů slouží k vyrovnávání hospodářských a sociálních rozdílů mezi jednotlivými regiony budováním nové infrastruktury, průmyslových zón, vytvářením nových pracovních příležitostí, zaváděním speciálních rekvalifikačních programů apod. ČR má připraveny struktury pro administraci finančních toků souvisejících se strukturálními fondy a Kohezním fondem. V této oblasti je ale stále nutné výrazné posílení administrativní kapacity a vytvoření dostatečné zásoby kvalitně připravených projektů, na jejichž základě bude možné

bezprostředně po vstupu do EU začít čerpat finanční prostředky z unijních fondů. V současné době jsou dokončovány práce na aktualizovaných programových dokumentech (Národní rozvojový plán a dílčí operační programy), které budou Evropské komisi předloženy počátkem roku 2003.

Specifickým problémem v negociacích, navazujícím na kapitolu Rozpočtová a finanční ustanovení, byla definitivní výše zálohových plateb u strukturálních fondů. ČR zásadně odmítla Evropskou komisí navrhovaných 16 %, což by zhoršilo pozici ČR, co se týče výše kompenzací. Nakonec se dospělo ke kompromisnímu řešení, a to rozdělení zálohových plateb na 10 % v roce 2004 a 6 % v roce 2005.

Průměrný roční příspěvek EU na předvstupní pomoc ČR činil v letech 2000 – 2002 pro projekty ISPA 70 mil. EUR, SAPARD 22 mil. EUR a Phare 79 mil. EUR. Pro rok 2003 se očekává celkový příspěvek na předvstupní pomoc ve výši 170 mil. EUR. Momentální analýzy uvádějí potřebnou míru spolufinancování 33,3 % ze strany ČR. Podle současného odhadu by ČR měla ze strukturálních fondů, Kohezního fondu a dalších finančních instrumentů ES v rozpětí let 2004 – 2006, tj. po našem očekávaném vstupu, obdržet celkem částku blízkou se k 1,4 mld. EUR. Čerpání z prostředků v této výši bude podmíněno schopností ČR podílet se na spolufinancování částkou 619,5 mil. EUR, tj. 30,9 % z celkové sumy 2001,9 mil. EUR tzv. veřejných financí („národní“ + „evropské“ fondy dohromady).

Kapitola **Životní prostředí** představovala jak z hlediska odborného, tak i finančního jednu z nejobtížnějších částí procesu přípravy ČR na vstup do EU. Přijetí *acquis* v této oblasti má pozitivní vliv na kvalitu života. Na druhé straně značná finanční náročnost má bezprostřední dopad na konkurenceschopnost průmyslových podniků, což je citlivě vnímáno podnikatelskou sférou v členských zemích (otázka tzv. ekodumpingu). ČR se přesto podařilo vyjednat následující tři přechodná období:

- Přechodné období do 31. prosince 2005 na implementaci směrnice 94/62/EC o obalech a obalových odpadech, jehož podstatou je odklad termínů pro dosažení cílových hodnot u recyklace a opětovného využití obalů stanovených směrnicí (v průběhu sjednaného období tak ČR bude postupně zvyšovat podíl opětovného využití a recyklace odpadů z obalů ze současných 19 % na 45 % v případě recyklace a z 21 % na 52 % v případě opětovného využití). Cílem žádosti o toto přechodné období bylo alespoň částečné zmírnění dopadů nákladů, které by se v případě nutnosti provést implementaci směrnice bez přechodného období nepříznivě projevil ve snížení konkurenceschopnosti domácích podniků zabývajících se nakládáním s odpady z obalů.
- Přechodné období do 31. prosince 2010 na implementaci směrnice 91/271/EEC o čištění městských odpadních vod požadované z důvodu značné finanční náročnosti realizace požadavků na výstavbu či modernizaci čistíren odpadních vod a způsob čištění městských odpadních vod u obcí kategorie 2000 – 10 000 EO (ekvivalentních obyvatel). Hlavním přínosem vyjednání tohoto přechodného období je časové rozložení předpokládaných vysokých nákladů na realizaci povinností uložených příslušnou směrnicí, které zároveň zmírní růst cen vodného a stočného. Navíc lze pro realizaci příslušných projektů využít finanční prostředky ze strukturálních fondů.
- Přechodné období do 31. prosince 2007 na implementaci směrnice 2001/80/EC o omezení emisí znečišťujících látek do ovzduší z velkých spalovacích zařízení (resp. na plnění emisních limitů pro SO₂ stanovených směrnicí) pro 2 podniky: teplárnu Přerov a Novou Huť, a.s. Sjednání přechodného období umožní oběma podnikům pokračovat v provozu, aniž by došlo k omezení výroby či jiným překážkám, které by mohly negativně ovlivnit ekonomickou situaci podniku.

Do kapitoly **Ochrana spotřebitele** byly v zásadě zahrnuty právní předpisy ES týkající se ochrany ekonomických zájmů spotřebitele a všeobecné bezpečnosti výrobků včetně informačních systémů, problematika dozoru nad trhem a fungování organizací hájících zájmy spotřebitele. ČR nežádala o přechodná období. V souladu s "Konceptí spotřebitelské politiky

ČR" bylo již dosaženo vysokého stupně aproximace práva. Značného pokroku bylo dosaženo i v dobudování dozorových orgánů, v jejich vzájemné spolupráci, v odstraňování duplicitních dozorů a v přípravě na účast v komunitárních informačních systémech. Bylo založeno několik nevládních spotřebitelských organizací, které prostřednictvím téměř 50ti center poskytují služby spotřebitelům k ochraně jejich zájmů.

Kapitola **Spravedlnost a vnitro**, zahrnující i problematiku **Schengenu**, měla mezi ostatními negociačními kapitolami specifické postavení. Je postavena na vytváření důvěryhodnosti ČR, jakožto partnera ostatních členských zemí EU, resp. zemí v schengenském prostoru. ČR ani EU neuplatňují žádná přechodná období. Schopnost kandidátské země uplatňovat *acquis* v této sféře je zvláště citlivě vnímána obyvateli Unie. Kapitola pokrývá otázky vnitřní bezpečnosti EU. Do jejího rámce spadá překračování vnitřních a vnějších hranic schengenského prostoru, azylová a vízová politika, policejní a soudní spolupráce, oblast boje proti organizovanému zločinu (drogy, obchodování s lidmi, finanční kriminalita) apod. Příprava ČR na členství v EU a schengenském prostoru zahrnuje realizaci velkého počtu legislativních a nelegislativních opatření, která modifikují právní a institucionální prostředí v ČR směrem k jeho zkvalitnění a k vytvoření předpokladů operativní spolupráce s ostatními členskými státy EU a schengenského prostoru. *Pozn.: Jak vyplývá z *acquis*, plné zapojení do schengenského prostoru je možné až poté, co nový členský stát prokáže schopnost plnit tzv. schengenké *acquis* a o odstranění hranic rozhodne Rada EU.*

V kapitole **Celní unie** je ČR mezi kandidátskými zeměmi považována za jednu z nejlépe připravených, zejména pokud jde o zavádění informačních systémů v oblasti celní správy používaných v EU. ČR v dané oblasti rovněž dosáhla vysokého stupně harmonizace legislativy s *acquis* i nezbytných institucionálních struktur pro její implementaci. Prohlubuje se spolupráce celní administrativy s ostatními službami, obchodem a průmyslem, a tím se mimo jiné zefektivňuje i boj proti pirátství a padělání. Otevřením nových hraničních přechodů, zjednodušením a zefektivněním procedur celního řízení bylo dosaženo zkrácení čekacích dob na hranicích.

Kapitola **Vnější vztahy** pokrývá oblast obchodní politiky. Obchodní politika ČR je založena na stejných principech jako společná obchodní politika EU. Tato skutečnost vyplývá z členství jak ČR, tak i ES ve Světové obchodní organizaci (WTO) a jejich stejného přístupu k plnění vyplývajících závazků. ČR již v předvstupním období aktivně koordinuje své kroky a pozice v rámci WTO s pozicí EU. V posledním období se tak například stalo v rámci mnohostranného kola jednání z Doha. ČR se zapojí do vnějších ekonomických vztahů EU, což v mnoha případech pozitivně ovlivní její bilaterální relace ve vztahu k třetím zemím. Stejně tak ČR bude mít možnost plně využívat nástrojů humanitární a rozvojové pomoci EU, jejímž prostřednictvím může výrazně vylepšit svoje dosavadní působení v této oblasti. Je třeba připomenout, že v rámci jednotné politiky ve vnějších vztazích musí ČR do vstupu do Unie odstranit všechny prvky nekompatibility s *acquis* ve své mezinárodní smluvní základně.

Bezproblémové uzavření kapitoly **Společná zahraniční a bezpečnostní politika** potvrdilo dosaženou vysokou míru kompatibility naší zahraniční politiky se SZBP EU, vzájemnou hodnotovou konvergenci a shodné přístupy k otázkám světového dění. Účast na SZBP umožní ČR rozšířit své zahraničně politické instrumentarium, umožní využití rámce SZBP k prosazování svých národních zájmů ve vztazích k třetím subjektům. V zásadě tak dojde celkovému posílení pozice ČR ve světě. Rozvíjející se bezpečnostní aspekty evropské integrace přinesou České republice zlepšení její vlastní bezpečnosti.

Cílem jednání v kapitole **Finanční kontrola** bylo srovnání, respektive vytvoření systému finanční kontroly, který by odpovídal standardům platným v zemích EU. Komplexní a funkční systém finanční kontroly představuje základní předpoklad pro čerpání finančních prostředků z fondů ES. Systém mimo jiné umožní ČR lépe kontrolovat financování veškerých veřejných institucí a zároveň zajistit ochranu finančních příspěvků z EU, jejichž maximální zabezpečení je nutnou podmínkou pro to, aby je ČR mohla využívat. Funkční a efektivní systém kontroly při poskytování finančních prostředků v režimu řádného členství v EU je zásadním předpokladem pro zajištění finančních toků ze strukturálních a dalších fondů Unie.

Jednání v kapitole **Instituce** zajistila pro ČR rovnocenné zastoupení a adekvátní váhu ve všech institucích EU. V průběhu jednání byla ČR schopna dosáhnout změny dohody členských států vyjádřené v deklaraci ke Smlouvě z Nice ohledně početního zastoupení v Evropském parlamentu a bude tak mít stejný počet mandátů jako současné členské státy se srovnatelným počtem obyvatel, tj. 24. V Evropské komisi bude ČR od data vstupu zastoupena jedním komisařem. Náplň práce komisařů z nových členských států bude určena v rámci rozdělování portfolií na další funkční období EK, které bude zahájeno 1. listopadu 2004. V Radě EU bude ČR od data vstupu do 1. listopadu 2004, kdy začne platit nové rozdělení hlasů podle Smlouvy z Nice, zastoupena 5 hlasy, což je stejně jako např. 15-ti milionové Nizozemsko. Od 1. listopadu 2004 pak bude ČR disponovat 12 hlasy jako státy se srovnatelným počtem obyvatel - Maďarsko, Řecko, Belgie nebo Portugalsko.

V kapitole **Různé** ČR vyjednala pětileté přechodné období pro postupný náběh příspěvků do základního kapitálu a rezerv Evropské investiční banky s tím, že k první platbě dojde nejdříve ve druhé polovině roku 2004.

ČR se rovněž dohodla na tzv. obecné klauzuli, kterou lze použít až po dobu tří let po vstupu. Jedná se o reciproční protekcionistickou doložku, již mohou použít jak nové, tak stávající členské státy. Text je identický s obdobnou doložkou sjednanou za minulého rozšíření. Jejím smyslem je možnost reagovat na okamžité potřeby členských států v případě, že se objeví vážné problémy v některém sektoru ekonomiky, včetně zemědělství, přijetím ochranných opatření, která zůstanou v platnosti, dokud ohrožení sektoru nepomine. Tomu odpovídá i procedura přijímání opatření – na žádost členského státu rozhoduje Evropská komise (tzv. naléhavá procedura) do 5 dní od podání žádosti členského státu. Jedná se o doložku, kterou může ČR využít, pokud by nastaly vážné potíže v některém sektoru (obdobná úprava je zakotvena i v Evropské dohodě).

ČR, podobně jako ostatní kandidátské země, přistoupila na klauzule k vnitřnímu trhu a k justici a vnitřním záležitostem (JHA). Jedná se o nové klauzule, které v minulé smlouvě o přistoupení obsaženy nebyly. Země, které vstupovaly do EU v minulém kole rozšíření, byly již předtím členy Evropského hospodářského prostoru, a proto neexistovaly pochybnosti, zda jsou zcela schopny plnit své závazky v oblasti vnitřního trhu. Pokud jde o oblast justice a vnitřních záležitostí, zde se souhrn společných pravidel od minulého kola rozšíření rozrostl. Smyslem klauzulí je de facto vyhnout se zdlouhavému projednávání případů před Evropským soudním dvorem, pokud by některý nový členský stát neplnil povinnosti plynoucí z členství v EU, resp. z negociací, a vážně tím narušoval či ohrožoval fungování vnitřního trhu (v případě soudní spolupráce podmínka vážného narušení/ohrožení není zavedena). Pokud nový členský stát bude dodržovat všechny své závazky, není důvodu se obávat uplatnění těchto klauzulí. O zavedení opatření podle výše uvedených klauzulí bude rozhodovat Evropská komise (v případě JHA po konzultaci s členskými státy), opatření budou muset být proporcionální a jejich trvání nebude delší než bude nezbytně nutné k odstranění nedostatků členským státem, vůči němuž by byla namířena.

ČR v kapitole **Finanční a rozpočtová ustanovení** usilovala o maximální přísun reálných peněz z rozpočtu EU. Čerpání peněz z rozpočtu EU se bude pro nové členské země po vstupu zvyšovat postupně. Je totiž nutno nejprve zpracovat a schválit projekty, což zabere určitý čas, některé peníze jsou přitom z rozpočtu EU vypláceny až zpětně po ukončení programu apod. Rozhodující pro čerpání peněz z rozpočtu EU však je schopnost členských zemí předkládat dobře zpracované projekty a v žádném případě nelze předem zaručit přísun prostředků jen na základě toho, že nějaká země je relativně chudá.

V určité fázi přístupových jednání se ukazovalo, že ČR by se sice ve střednědobém horizontu stala čistým příjemcem z rozpočtu EU, avšak díky výše uvedeným zpožděním v platbách by se tak stalo až v roce 2006. ČR proto vyvinula tlak na EU, jehož výsledkem byla dohoda, že EU vyplatí ČR takovou finanční částku navíc, tzv. kompenzační platbu, aby její pozice byla již od vstupu přinejmenším shodná, jako rok před vstupem, tj. v roce 2003 (předvstupní pomoc). Zároveň tato kompenzační platba představuje přesně stanovené finanční prostředky, které ČR skutečně obdrží a jejichž přidělení nezávisí na žádných dodatečných schvalovacích procedurách. ČR si přitom sama rozhodne, jak a kam tyto finanční prostředky použije.

Výsledkem úsilí ČR bylo, že vyjednala 747 mil. EUR, tj. cca 23,3 miliardy Kč, což je po Polsku druhá absolutně nejvyšší částka.

*Pozn.: V závěru jednání, na kodaňském summitu, ČR vyjednala příjem nových finančních prostředků z rozpočtu EU ve výši **83 mil. EUR** (k předtím vyjednaným 564 mil. EUR).*

*ČR zároveň v Kodani vyjednala přesun **100 mil. EUR** z oblasti strukturálních fondů do rozpočtových kompenzací. Nejsou to dodatečné prostředky, ale jsou v kategorii, kde ČR nemusí předkládat žádné projekty, aby je mohla čerpat. (Pokud by tyto prostředky zůstaly zařazeny v oblasti strukturálních fondů, není vyloučeno, že by je ČR nebyla v období bezprostředně po vstupu schopna vyčerpat.)*

Jako příjem do státního rozpočtu v letech 2004 - 2006 ČR získá 747 mil. EUR, tj. cca 23,2 mld. Kč (viz následující tabulka).

Tabulka 1: Finanční rámec rozšíření pro ČR (v platbách, nikoli závazcích)

Mil. EUR, ceny 1999	2004	2005	2006	Celkem 2004 - 2006
1. Platby ČR do rozpočtu EU	623	963	988	2574
2. Příjmy ČR z rozpočtu EU (bez kompenzací)	501	985	1117	2603
3. Čistá pozice při neexistenci kompenzací (1-2)	-122	22	129	29
4. Kompenzace z rozpočtu EU celkem - tj. příjmy ČR do státního rozpočtu	300	270	177	747
5. Čistá pozice po kompenzacích (3+4)	178	292	306	776

Pokud by ČR nevyjednala kompenzace, měla by tedy dle odhadů nárok čerpat v období 2004 - 2006 pouze 29 mil. EUR (rozdíl příjmů a plateb) – v prvních letech členství je náběh příjmů zejména ze strukturálních fondů pouze pozvolný. ČR nicméně vyjednala druhou největší absolutní výši kompenzací mezi kandidátskými zeměmi (po větším Polsku) - již zmíněných 747 mil. EUR, čímž její čistá pozice v období 2004 - 2006 vzrostla na hodnotu 776 mil. EUR.

V prvních třech letech členství v EU by ČR tedy dle odhadů měla přispívat do společného rozpočtu částkou 2574 mil. EUR. Celkově čerpat by měla částku 3350 mil. EUR: z toho 2603 mil. EUR představuje odhadovanou sumu prostředků, jež by ČR měla čerpat na zemědělství (tržní opatření, přímé platby, rozvoj venkova), strukturální opatření (strukturální fondy, fond soudržnosti) či vnitřní programy (budování institucí); zbývajících 747 mil. EUR představuje částku, kterou ČR vyjednala za účelem vylepšení čisté pozice ve vztahu k EU.

Prostředky, které mají „na papíře“ nové členské země k dispozici z fondů EU mohou, ale nemusejí být ve skutečnosti vyčerpány v plné výši (v závislosti na schopnosti předkládat kvalitní projekty, jež schválí Evropská komise). Naproti tomu právě tzv. rozpočtové kompenzace představují jistý příjem pro státní rozpočet a přitom neovlivňují výši ostatních příjmů.

Zatímco odhadované platby a příjmy (v tabulce 1 řádek 1 a 2) vycházejí z obecně stanovených pravidel a možnost vyjednat o jednotlivých částkách je omezená, kompenzace jsou výlučně výsledkem vyjednávání.

Příloha II
Přehled vyjednaných přechodných období
14.dubna 2003

Přehled vyjednaných přechodných období**I. Vyjednaná přechodná období požadovaná ČR****Volný pohyb kapitálu**

- 1) PO na nabývání zemědělské půdy a lesů v délce 7 let pro osoby, které nemají trvalý pobyt na území ČR. Po třech letech bude přechodné období revidováno. Případná změna (t.j. zkrácení nebo zrušení přechodného období) bude schválena Radou EU na základě jednomyslného rozhodnutí.
- 2) PO na nabývání nemovitostí určených k vedlejšímu bydlení pro cizozemce-občany EU v délce 5 let od vstupu ČR do EU;

Zemědělství

- 1) PO do 31.12.2006 na dosažení plné harmonizace hygienických parametrů s podmínkami platnými v EU pro celkem 52 zpracovatelských podniků
- 2) PO do 31.12.2009 pro již používané neobohacené klecové systémy pro nosnice, které nesplňují technický požadavek na výšku klece stanovený směrnicí Rady 1999/74/ES.

Daně

- 1) PO pro zachování snížené sazby daně z přidané hodnoty u dodávek tepelné energie do 31.12.2007;
- 2) PO na dodávky stavebních prací pro účely bydlení do 31.12.2007;
- 3) PO na zachování nižších sazeb spotřební daně u cigaret a tabákových výrobků do 31.12.2006 pro dosažení 57 % zdanění a jednoleté PO (do konce roku 2007) pro přizpůsobení se novému acquis v této oblasti;
- 4) osvobození osob s obratem nižším než 35 tisíc EUR (derogace) od registrace plátce DPH;
- 5) zvláštní úprava (derogace) spotřební daně z lihu u pěstitelského pálení s cílem zachovat tradiční domácí výrobu ovocných destilátů.

Energetika

- 1) PO pro vytvoření úplných povinných nouzových zásob ropy a ropných produktů do 31. 12. 2005.
- 2) PO do konce roku 2004 pro aplikaci čl. 18 směrnice 98/30/ES o vnitřním trhu s plynem (liberalizace trhu plynem). Přijetí energetického zákona umožnilo ČR výrazně zkrátit (o 3 roky) žádost o PO na liberalizaci trhu plynem. Zákonem stanovený harmonogram totiž urychlil oproti původnímu předpokladu proces otevírání trhu plynem. ČR tak dosáhne Unii požadovaného procenta otevření trhu na 28 % již k 1.1.2005.

Životní prostředí

- 1) PO do 31.12.2005 na nakládání s odpady - směrnice 94/62/EC o obalech a obalových odpadech. PO pro dosažení cílových hodnot u recyklace a opětovného využití obalu (čl. 6 směrnice);
- 2) PO do 31.12.2010 na kvalitu vody - směrnice 91/271/EEC o městských odpadních vodách (čištění komunálních vod) - přechodné období pro praktickou implementaci požadavku výstavby čistíren odpadních vod u obcí kategorie 2000 – 10 000 EO (ekvivalentních obyvatel).
- 3) PO do 31.12.2007 na implementaci směrnice 2001/80/EC o omezení emisí znečišťujících látek do ovzduší z velkých spalovacích zařízení (resp. na plnění stanovených emisních limitů pro SO₂) pro 2 podniky: teplárnu Přerov a Novou Huť, a.s.

Různé

PO v délce pěti let pro postupný náběh příspěvků do základního kapitálu a rezerv Evropské investiční banky s tím, že k první platbě dojde nejdříve v druhé polovině roku 2005.

II. Vyjednaná přechodná období požadovaná EU

Volný pohyb osob

PO v délce až 7 let (ve formátu 2+3+2) na omezení volného pohybu pracovních sil. (Během platnosti výše uvedeného aranžmá se mohou současné a nové členské státy na základě bilaterálních dohod domluvit na liberalizaci pohybu pracovních sil.)

Doprava

PO v délce až pěti let (2+2+1) na vnitrostátní silniční přepravu (kobotáž). Současně recipročně bude platit pro dopravce ze současných a nových členských zemí zákaz provádění kobotáže v ČR. (Během platnosti výše uvedeného aranžmá se mohou současné a nové členské státy na základě bilaterálních dohod domluvit na postupné výměně povolení pro provádění kobotáže včetně možnosti plné liberalizace trhu.)

Zemědělství

PO na postupný náběh přímých plateb bude uplatněno v následujících dvou fázích:

1. fáze - v nových členských zemích budou zavedeny přímé platby odpovídající úrovni 25 % v r. 2004, do roku 2007 budou přímé platby každoročně dále navyšovány o 5 %, tj. 30 % v r. 2005 a 35 % v r. 2006 a 40 % v r. 2007.
2. fáze - v dalších letech pak budou přímé platby postupně navyšovány o 10 % až do roku 2013, kdy by mělo být dosaženo 100 % úrovně přímých plateb.

EU však navíc přiznala ČR možnost dorovnání přímých plateb (tzv. top-up) s využitím prostředků na rozvoj venkova, resp. z národních zdrojů do úrovně 55 % v roce 2004, 60 % v roce 2005 a 65 % v roce 2006. Od roku 2007 pak bude možné tuto úroveň pro dorovnání každoročně zvyšovat o 10 % až do dosažení stoprocentní úrovně přímých plateb. Dále u komodit, u nichž národní podpora v roce 2003 bude vyšší než daný návrh, pak ČR bude mít možnost dorovnání na úroveň roku 2003 navýšenou o 10 %.

V případě bramborového škrobu ČR vyjednala výjimku na dorovnání do úrovně 100 % výše EU.